

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/1194,**11. juuli 2022,****millega kehtestatakse meetmed taimekahjustaja *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouioui et al. 2018 hävitamiseks ja leviku ärahoidmiseks**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrust (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ, (¹) eriti selle artikli 28 lõike 1 punkte a–h,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrus (EL) 2016/2031 on taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitlevate liidu õigusaktide alus. Kuna kõnealuse määrusega on kehtestatud uued reeglid, tunnistatakse alates 1. jaanuarist 2022 kehtetuks mitu õigusakti, mis põhinesid sektori varasematel reeglitel.
- (2) Üks kehtetuks tunnistatud õigusakt on nõukogu direktiiv 93/85/EMÜ, (²) millega on kehtestatud meetmed kartuli ringmädaniku haigustekitaja *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. ssp. *sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914), hiljem nimetusega *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouioui et al. 2018, (edaspidi „määratletud taimekahjustaja“) vastu.
- (3) Lisaks on pärast kõnealuse direktiivi vastuvõtmist toimunud teaduslik areng seoses määratletud taimekahjustaja bioloogia ja levikuga – välja on töötatud uued katsemeetodid kahjustaja avastamiseks ja kindlakstegemiseks, samuti meetodid selle hävitamiseks ja leviku ärahoidmiseks.
- (4) Seepärast on asjakohane võtta vastu uued meetmed liigi *Solanum tuberosum* L. (harilik kartul) taimede (v.a seemned) (edaspidi „määratletud taimed“) suhtes, et määratletud taimekahjustaja liidu territooriumil avastamise korral hävitada ning hoida ära selle levik. Teatavad direktiiviga 93/85/EMÜ kehtestatud meetmed, eelkõige need, mis käsitlevad määratletud taimekahjustaja hävitamist ja leviku ärahoidmist, on endiselt asjakohased ning need tuleks seepärast ette näha.
- (5) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid oma territooriumil tegema iga-aastaseid seireid määratletud taimekahjustaja esinemise kohta määratletud taimedel, et tagada kõnealuse taimekahjustaja kõige tõhusam ja varajane avastamine. Iga-aastaseid seireid käsitlevaid eeskirju tuleks kohandada vastavalt määratletud taimede kavandatud kasutusotstarbele, tagamaks et visuaalsed kontrollid, proovivõtt ja testimine toimuvad iga taime ja selle kasutusviisi jaoks kõige sobivamal ajal ja kõige sobivamates tingimustes.
- (6) Määratletud taimekahjustaja esinemise kahtluse korral peaks asjaomase liikmesriigi pädev asutus tegema rahvusvahelistele standarditele vastava testimise, et seda kinnitada või ümber lükata.
- (7) Kui määratletud taimekahjustaja esinemine on leidnud kinnitust, peaks asjaomase liikmesriigi pädev asutus võtma viivitamata asjakohaseid meetmeid selle hävitamiseks ja edasise leviku ärahoidmiseks. Esimene neist meetmetest peaks olema piiritletud ala kehtestamine.
- (8) Samuti tuleks ette näha täiendavad hävitamismeetmed. Määratletud taimekahjustajaga saastunud tunnistatud taimi ei tohiks istutada liidu territooriumile ning asjaomase liikmesriigi pädev asutus peaks tagama, et nakatunud määratletud taimed hävitatakse või kõrvaldatakse muul viisil tingimustel, millega hoitakse ära määratletud taimekahjustaja levik. Testimise, proovivõtu ja kohapealsete meetmetega seoses tuleks ette näha erimeetmed, et tagada määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatava riski puudumine.

(¹) ELT L 317, 23.11.2016, lk 4.

(²) Nõukogu 4. oktoobri 1993. aasta direktiiv 93/85/EMÜ kartuli ringmädaniku kontrolli kohta (EÜT L 259, 18.10.1993, lk 1).

- (9) Selleks et tagada liidu territooriumi kõige tõhusam kaitse määratletud taimekahjustaja eest, on asjakohane tunnistada teatavad liidu alad suure saastatusega piirkondadeks. Need tuleks määratleda aladena, kus rohkem kui kümne aasta jooksul tehtud iga-aastaste uuringute käigus tuvastatud puhangukollete arv on näidanud, et kõnealust taimekahjustajat esineb mitmes kohas, ning kus ei saa välistada, et kõnealune taimekahjustaja esineb ka tootmiskohtades, mis ei ole ametliku järelevalve all. Seepärast peaks määratletud taimede väljaveo suhtes nendest piirkondadest liidu ülejäänud territooriumile ja selle piires olema kehtestatud teatavad tingimused ja taimedega peaks kaasas olema taimepass.
- (10) Iga viie aasta järel peaksid liikmesriigid esitama komisjonile ja teistele liikmesriikidele aruanded oma suure saastatusega piirkondade arengu kohta, et tagada ülevaade kõnealuste meetmete rakendamisest liidus ning vajaduse korral need läbi vaadata ja neid kohandada.
- (11) Asjakohane on näha ette erand rakendusmääruse (EL) 2019/1715⁽³⁾ artikli 32 kohasest kohustusest esitada EUROPHYTis teade määratletud taimekahjustaja esinemisest, kui kõnealune taimekahjustaja esineb suure saastatusega piirkonnas, sest sellel ei oleks erilist lisaväärtust mitmes kohas jätkuvate puhangute tõttu.
- (12) Käesolev määrus peaks jõustuma kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, tagamaks et seda kohaldatakse võimalikult kiiresti pärast direktiivi 93/85/EMÜ kehtetuks tunnistamist.
- (13) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesoleva määrusega kehtestatakse meetmed kartuli ringmädaniku nakkusetekitaja *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouioui *et al.* 2018 hävitamiseks ja leviku ärahoidmiseks liidu territooriumil.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „määratletud taimekahjustaja“ – *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouioui *et al.* 2018;
- 2) „määratletud taimed“ – liigi *Solanum tuberosum* L. taimed, v.a seemned;
- 3) „iseenesest kasvama läinud määratletud taimed“ – määratletud taimed, mis kasvavad tootmiskohtades, ilma et neid oleks istutatud;
- 4) „tootmiskohas istutamiseks ettenähtud mugulad“ – teatavas tootmiskohas toodetud mugulad, mis on ette nähtud püsivalt sellesse paika jäämiseks ega ole ette nähtud sertifitseerimiseks;
- 5) „suure saastatusega piirkonnad“ – liidu alad, kus rohkem kui kümne aasta jooksul tehtud iga-aastaste seirete käigus tuvastatud haiguskollete arv on näidanud, et kõnealust taimekahjustajat esineb mitmes kohas, ning kus ei saa välistada, et kõnealune taimekahjustaja esineb ka tootmiskohtades, mis ei ole ametliku järelevalve all.

⁽³⁾ Komisjoni 30. septembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1715, millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide toimimise eeskirjad (IMSOCi määrus) (ELT L 261, 14.10.2019, lk 37).

*Artikkel 3***Iga-aastased seired**

1. Pädevad asutused teevad oma territooriumil iga-aastaseid seireid määratletud taimekahjustaja esinemise kohta määratletud taimedel vastavalt järgmistele nõuetele:
 - a) muude kui istutamiseks ettenähtud mugulate puhul hõlmavad seired:
 - i) proovide võtmist laos olevatest mugulatest või taimikust pealsete kuivamise ja saagikoristuse vahelisel ajal;
 - ii) taimiku visuaalset kontrolli, kui on võimalik määratletud taimekahjustaja sümptomeid visuaalselt avastada, ning lõigatud mugulate visuaalset kontrolli juhul, kui kõnealune kontroll on sobiv määratletud taimekahjustaja sümptomite avastamiseks;
 - b) istutamiseks ettenähtud mugulate puhul, välja arvatud need, mis on ette nähtud istutamiseks tootmiskohas, hõlmavad seired taimiku ja laos olevate partiide süstemaatilist visuaalset kontrolli, laos proovide võtmist või taimikust proovide võtmist pealsete kuivamise ja saagikoristuse vahelisel ajal;
 - c) tootmiskohas istutamiseks ettenähtud mugulate puhul tehakse seired määratletud taimekahjustaja esinemisega seotud tuvastatava riski alusel ja need hõlmavad:
 - i) proovide võtmist laos olevatest mugulatest või taimikust pealsete kuivamise ja saagikoristuse vahelisel ajal;
 - ii) taimiku visuaalset kontrolli, kui on võimalik määratletud taimekahjustaja sümptomeid visuaalselt avastada, ning lõigatud mugulate visuaalset kontrolli juhul, kui kõnealune kontroll on sobiv määratletud taimekahjustaja sümptomite avastamiseks;
 - d) määratletud taimede puhul (välja arvatud mugulad) tehakse seired ja võetakse taimedest proove vastavalt asjakohastele meetoditele, mis võimaldavad teha kindlaks määratletud taimekahjustaja kõnealustel taimedel.
2. Proovide arv, päritolu ja kogumise aeg põhinevad usaldusväärsetel teaduslikel ja statistilistel põhimõtetel ning määratletud taimekahjustaja bioloogial, võttes arvesse asjaomaste liikmesriikide konkreetseid kartulitootmise süsteeme.
3. Liikmesriik teatab komisjonile ja teistele liikmesriikidele iga aasta 30. aprilliks eelmisel kalendriaastal korraldatud iga-aastaste seirete tulemused. Nad esitavad kõnealuste seirete tulemused vastavalt II lisas esitatud vormile.

*Artikkel 4***Meetmed määratletud taimekahjustaja esinemise kahtluse korral**

1. Pädev asutus tagab, et iga-aastaste seirete eesmärgil võetud proovide puhul tehakse I lisa punktis 2.1 osutatud avastamisanalüüsid.
2. Kuni avastamisanalüüside tulemuste selgumiseni teeb pädev asutus järgmist:
 - a) keelab kõikidest proovivõtuks kasutatud taimikutest, partiidest või saadetistest pärit määratletud taimede veo, välja arvatud kõnealuse asutuse kontrolli all olevad määratletud taimed, mille puhul on kindlaks tehtud määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatava riski puudumine;
 - b) teeb kindlaks, kust kahtlustatav saastumine on alguse saanud;
 - c) teostab ametlikku kontrolli kõigi määratletud taimede veo üle, välja arvatud punktis a osutatud taimed, mis on toodetud tootmiskohas, kus võeti punktis a osutatud proovid.
3. Kuni avastamisanalüüside tulemuste selgumiseni tagab pädev asutus, et talletatakse ja säilitatakse nõuetekohaselt kõik järgmised elemendid:
 - a) kõik proovist ülejäänud mugulad ja võimaluse korral kõik ülejäänud taimed;

- b) ülejäänud määratletud taimede ekstraktid, eraldatud DNAd ja analüüsi jaoks ettevalmistatud lisamaterjal;
- c) puhaskultuur, kui see on asjakohane;
- d) kõik asjakohased dokumendid.

4. Kui määratletud taimekahjustaja esinemise kahtlus on leidnud kinnitust vastavalt I lisa punktile 1.1, tagab pädev asutus, et I lisa osutatud testid tehakse proovidega, mis on võetud uuringute tegemiseks määratletud taimekahjustaja esinemise kinnitamiseks või ümberlükkamiseks.

Artikkel 5

Meetmed määratletud taimekahjustaja esinemise kinnitamise korral

1. Kui määratletud taimekahjustaja esinemine on leidnud kinnitust vastavalt I lisa punktile 1.2 või 1.3, kohaldatakse lõikeid 2–9.
2. Pädev asutus kehtestab viivitamata piiritletud ala, võttes arvesse III lisa punktis 1 loetletud elemente, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja võimalik levik.
3. Piiritletud ala hõlmab saastunud piirkonda, ja kui see on vajalik fütosanitaarsele riskile reageerimiseks, saastunud piirkonda ümbritsevat puhvertsooni.
4. Saastunud piirkonnas peavad olema hõlmatud kõik järgmised elemendid:
 - a) määratletud taimed, saadetised ja/või partiid, sõidukid, laevad, laod, või ühikud, millest võeti nakatunud määratletud taimedest proov, kõik muud objektid, sealhulgas pakkematerjal, ning kõnealuste määratletud taimede tootmiseks, transportimiseks ja ladustamiseks kasutatud masinad ning vajaduse korral tootmispaik (-paigad) või tootmiskoht (-kohad), kus kõnealuseid määratletud taimi kasvatati või korjati;
 - b) kõik punktis a loetletud ühikute liigid, mille puhul on kindlaks tehtud, et need on tõenäoliselt määratletud taimekahjustajaga saastunud kas koristuseelsete või -järgsete kontakti kaudu või nakatunud määratletud taimedega samaaegsete tootmisetappide jooksul, võttes arvesse III lisa punktis 2 loetletud elemente.
5. Pädev asutus kinnitab, et:
 - a) lõike 4 punktis a loetletu on saastunud;
 - b) lõike 4 punktis b loetletu on tõenäoliselt saastunud.
6. Piiritletud alalt pärit mugulaid ei tohi kõnealuselt piiritletud alalt välja vedada, välja arvatud juhul, kui I lisa osutatud analüüside põhjal on need tunnistanud määratletud taimekahjustajast vabaks.
7. Erandina rakendusmääruse (EL) 2019/1715 artiklist 32 ei pea liikmesriigid esitama EUROPHYTis notifikatsiooni, kui määratletud taimekahjustaja esineb IV lisa loetletud suure saastatusega piirkonnas.
8. Kui liikmesriik on esitanud taimetervise võrgustikus EUROPHYTis notifikatsiooni, määravad teates osutatud naaberliikmesriigid kindlaks saastumise tõenäolise ulatuse ja kehtestavad piiritletud ala vastavalt lõigetele 2, 3 ja 4.
9. Pädev asutus tagab, et talletatakse ja säilitatakse nõuetekohaselt kõik järgmised elemendid:
 - a) artikli 4 lõikes 3 määratletud materjal kuni vähemalt kõigi analüüside lõpuleviimiseni;
 - b) teise avastamisanalüüsi ja vajaduse korral määramisanalüüsidega seotud materjal kuni kõigi analüüside lõpuleviimiseni;
 - c) vajaduse korral määratletud taimekahjustaja puhaskultuur vähemalt ühe kuu jooksul pärast lõike 7 kohast teatamismenetlust.

Artikkel 6

Meetmed määratletud taimekahjustaja hävitamiseks

1. Artikli 5 lõike 5 punkti a kohaselt määratletud taimekahjustajaga saastunuks tunnistatud taimi ei istutata. Pädev asutus tagab, et saastunud määratletud taimed hävitatakse või kõrvaldatakse muul viisil vastavalt V lisa punktile 1, kui on kindlaks tehtud, et puudub määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatav risk.

Kui määratletud taimed on istutatud enne nende nakatunuks tunnistamist, hävitatakse istutatud materjal viivitamata või kõrvaldatakse vastavalt V lisa punktile 1. Tootmiskoht(-kohad), kus nakatunud määratletud taimed olid istutatud, tunnistatakse saastunuks.

2. Määratletud taimi, mis on tunnistatud tõenäoliselt saastunuks vastavalt artikli 5 lõike 5 punktile b, ei istutata ning ilma et see piiraks artiklis 7 osutatud samast kloonist pärit varudega tehtud analüüside tulemusi, kasutatakse neid ametliku järelevalve all nõuetekohaselt või kõrvaldatakse V lisa punktis 2 määratletud viisil, nii et on tagatud määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatava riski puudumine.

Kui määratletud taimed on istutatud enne nende saastunuks või tõenäoliselt saastunuks tunnistamist, hävitatakse istutatud materjal viivitamata või seda kasutatakse nõuetekohaselt või see kõrvaldatakse vastavalt V lisa punktile 2. Tootmiskoht (-kohad), kus tõenäoliselt nakatunud määratletud taimed olid istutatud, tunnistatakse tõenäoliselt saastunuks.

3. Kõik masinad, sõidukid, laod või nende ühikud ning kõik muud objektid, sealhulgas pakkematerjal, mis on tunnistatud saastunuks või tõenäoliselt saastunuks vastavalt artikli 5 lõikele 5, hävitatakse või puhastatakse ja desinfitseeritakse vastavalt V lisa punktis 3 kirjeldatud meetoditele.

4. Lisaks lõigetele 1, 2 ja 3 ette nähtud meetmetele kohaldatakse piiritletud aladel V lisa punktis 4 täpsustatud meetmeid.

Artikkel 7

Istutamiseks ettenähtud mugulate analüüsimise erimeetmed

1. Kui määratletud taimekahjustaja esinemine on kinnitust leidnud istutamiseks ettenähtud mugulate tootmiskohas, tagab pädev asutus, et I lisas osutatud analüüsid tehakse saastunud mugulate partiide samast kloonist pärit liinidega, või kui samast kloonist pärit liinid puuduvad, siis selliste mugulate või mugulate partiidega, mis on otseselt või kaudselt kokku puutunud saastunud mugulate partiidega.

2. Kui määratletud taimekahjustaja esinemine on kinnitust leidnud sertifitseerimiskavaga hõlmatud istutamiseks ettenähtud mugulate tootmiskohtades, tehakse I lisas osutatud analüüsid kas iga esmase kloonaretuse teel saadud taimega või eliitsemnekartuli representatiivsete proovidega.

Artikkel 8

Suure saastatusega piirkonnast pärit määratletud taimede mugulate veo suhtes kohaldatavad ajutised meetmed

1. IV lisas loetletud suure saastatusega piirkonnast pärit määratletud taimede mugulaid (välja arvatud istutamiseks ettenähtud mugulad) võib sellest piirkonnast välja vedada üksnes juhul, kui need vastavad järgmistele tingimusele:

a) nendega on kaasas taimepass;

b) need on pärit tootmispaigast, mille on registreerinud ja mille üle teostavad järelevalvet pädevad asutused ning mis on ametlikult tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks; või need on I lisa kohaselt võetud proovide ja analüüside põhjal tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks.

2. Iga viie aasta järel esitavad liikmesriigid komisjonile ja teistele liikmesriikidele aruande oma suure saastatusega piirkondade arengu kohta.

Artikkel 9

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11. juuli 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Artiklite 3, 4, 5, 7 ja 8 kohaselt tehtavate analüüside kava

1. ÜLDISED PÕHIMÕTTED MÄÄRATLETUD TAIMEKAHJUSTAJA ESINEMISE KOHTA

- 1.1. Määratletud taimekahjustaja esinemist kahtlustatakse juhul, kui määratletud taimega tehtud esimese avastamisanalüüsi tulemused on positiivsed.

Sümptomitega taimse materjali puhul võib esimene avastamisanalüüs olla selektiivne isoleerimine.

- 1.2. Määratletud taimekahjustaja esinemist määratletud taimede sümptomaatilistel proovidel kinnitatakse järgmistel juhtudel:

- a) kui esimene avastamisanalüüs on selektiivne isoleerimine, mille tulemuseks on tüüpilise morfoloogiaga kolooniad: positiivsed tulemused saadakse kahe määramisanalüüsiga;
- b) kui esimene avastamisanalüüs on muu analüüs kui selektiivne isoleerimine:
 - i) positiivsed tulemused saadakse kahe määramisanalüüsiga pärast proovi selektiivset isoleerimist;
 - ii) positiivsed tulemused saadakse teises avastamisanalüüsis mis on muu analüüs kui selektiivne isoleerimine.

- 1.3. Määratletud taimekahjustaja esinemist määratletud taimede asümptomaatilistel proovidel kinnitatakse järgmistel juhtudel:

- a) kui teises avastamisanalüüsis saadakse positiivne tulemus, tingimusel et esimene või teine avastamisanalüüs on molekulaarne (DNA-põhine) analüüs (TaqMan® reaalaja PCR analüüs või klassikaline PCR);
- b) proovide puhul, mis on võetud liikmesriigis või liikmesriigi alal, kus määratletud taimekahjustajat teadaolevalt ei esine, ja proovide puhul, mis on pärit teisest liikmesriigist: kui punkti a kohaselt on teises avastamisanalüüsis saadud positiivne tulemus ja pärast proovi selektiivset isoleerimist tehtud kahe määramisanalüüsi tulemused on positiivsed.

2. ANALÜÜSID

2.1. Avastamisanalüüsid

Avastamisanalüüsidega peab olema võimalik järjepidevalt avastada vähemalt 10^4 rakku resuspendeeritud bakterisademe milliliitri kohta.

Teine avastamisanalüüs peab põhinema esimese omadest erinevatel bioloogilistel põhimõtetel või teistsugustel nukleotiidipiirkondadel.

Avastamisanalüüsid on järgmised:

- a) rahvusvahelistes diagnostikastandardites kirjeldatud immunofluoresentsstestid;
- b) FISH test (van Beuningen *et al.* (1995)), ⁽¹⁾ nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
- c) rahvusvahelistes diagnostikastandardites kirjeldatud isoleerimine. Tuleb kasutada üht kahest järgmisest võimalusest:
 - i) otsene isoleerimine poolselektiivses (või mitteselektiivses) kasvukeskkonnas, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - ii) biotesti abil rikastamise järgne isoleerimine, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
- d) klassikaline PCR analüüs, milles kasutatakse Pastriki (2000) ⁽²⁾ praimereid, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;

⁽¹⁾ van Beuningen, A.R., Derks, H., Janse, J.D. (1995). Detection and identification of *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* with special attention to fluorescent in situ hybridization (FISH) using a 16S rRNA targeted oligonucleotide probe. *Züchtungs Forschung* 1, lk 266–269.

⁽²⁾ Pastrik, K.H. (2000). Detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* in potato tubers by multiplex PCR with coamplification of host DNA. *European Journal of Plant Pathology*, 106, lk 155–165.

- e) TaqMan® reaalaaja PCR analüüsid, milles kasutatakse järgmisi praimereid ja proove:
 - i) Schaad *et al.* (1999), ⁽³⁾ nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - ii) Vreeburg *et al.* (2018) ⁽⁴⁾ (nn NYtor test), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - iii) Gudmestad *et al.* (2009), Vreeburg *et al.* poolt kohandatud (2018)⁴, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - iv) Massart *et al.* (2014), ⁽⁵⁾ nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;

2.2. Määramisanalüüsid

Määramisanalüüsid on järgmised:

- a) rahvusvahelistes diagnostikastandardites kirjeldatud immunofluorestsentsstetid;
- b) klassikaline PCR analüüs (Patrik (2000)), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
- c) TaqMan® reaalaaja PCR analüüsid, milles kasutatakse järgmisi praimereid ja proove:
 - i) Schaad *et al.* (1999), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - ii) Vreeburg *et al.* (2018) (nn NYtor test), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - iii) Gudmestad *et al.* (2009), Vreeburg *et al.* poolt kohandatud (2018), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
 - iv) Massart *et al.* (2014), nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites;
- d) DNA triipkoodistamine, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites.
- e) MALDI-TOF MS (Zaluga *et al.* (2011)) ⁽⁶⁾, nagu on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites.

⁽³⁾ Schaad, W., Berthier-Schaad, Y., Sechler, A., Knorr, D (1999). Detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* in potato tubers by BIOPCR and an automated real-time fluorescence detection system. *Plant Disease* 83, lk 1095–1100.

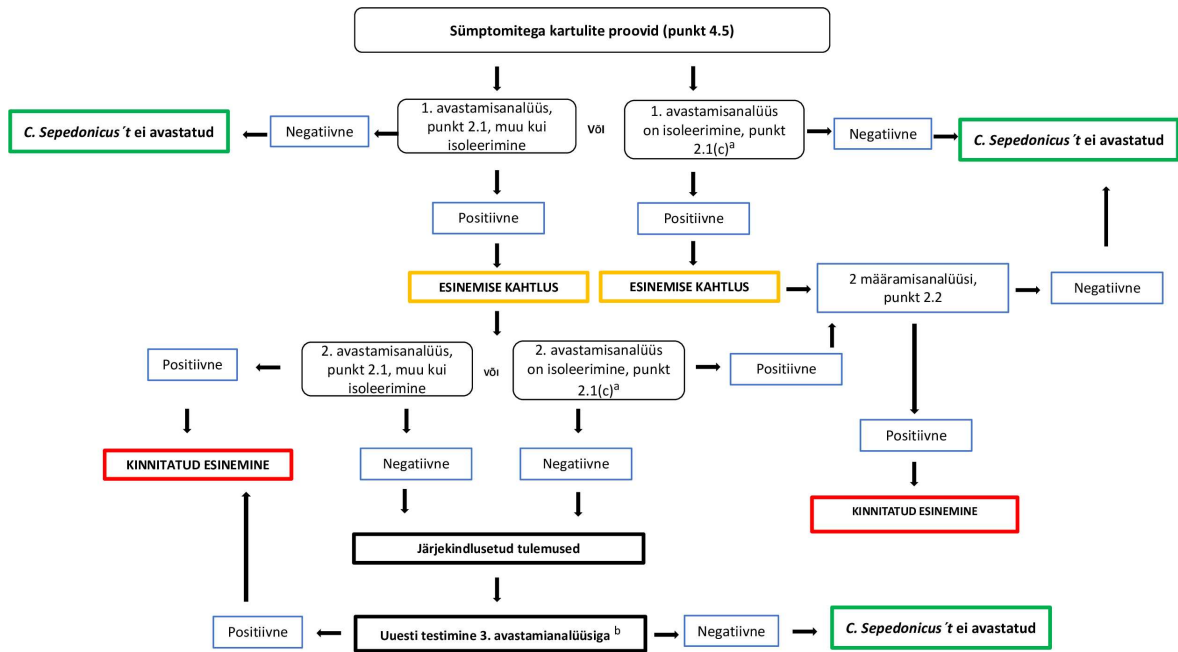
⁽⁴⁾ Vreeburg, R., Zendman, A., Pol A., Verheij, E., Nas, M., Kooman-Gersmann, M. (2018). Validation of four real-time TaqMan PCRs for the detection of *Ralstonia solanacearum* and/or *Ralstonia pseudosolanacearum* and/or *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* in potato tubers using a statistical regression approach. *EPPPO Bulletin* 48, lk 86–96.

⁽⁵⁾ Massart, S., Nagy, C., Jijakli, M.H. (2014). Development of the simultaneous detection of *Ralstonia solanacearum* race 3 and *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* in potato tubers by a multiplex real-time PCR assay. *European Journal of Plant Pathology* 138, lk 29–37.

⁽⁶⁾ Zaluga, J., Heylen, K., Van Hoorde, K., Hoste, B., Vaerenbergh, J., Maes, M., De Vos, P. (2011). GyrB sequence analysis and MALDI-TOF MS as identification tools for plant pathogenic *Clavibacter*. *Systematic and applied microbiology* 34, 400–7.10.1016/j.syapm.2011.05.001.

3. MEETODITE VOOSKEEMID

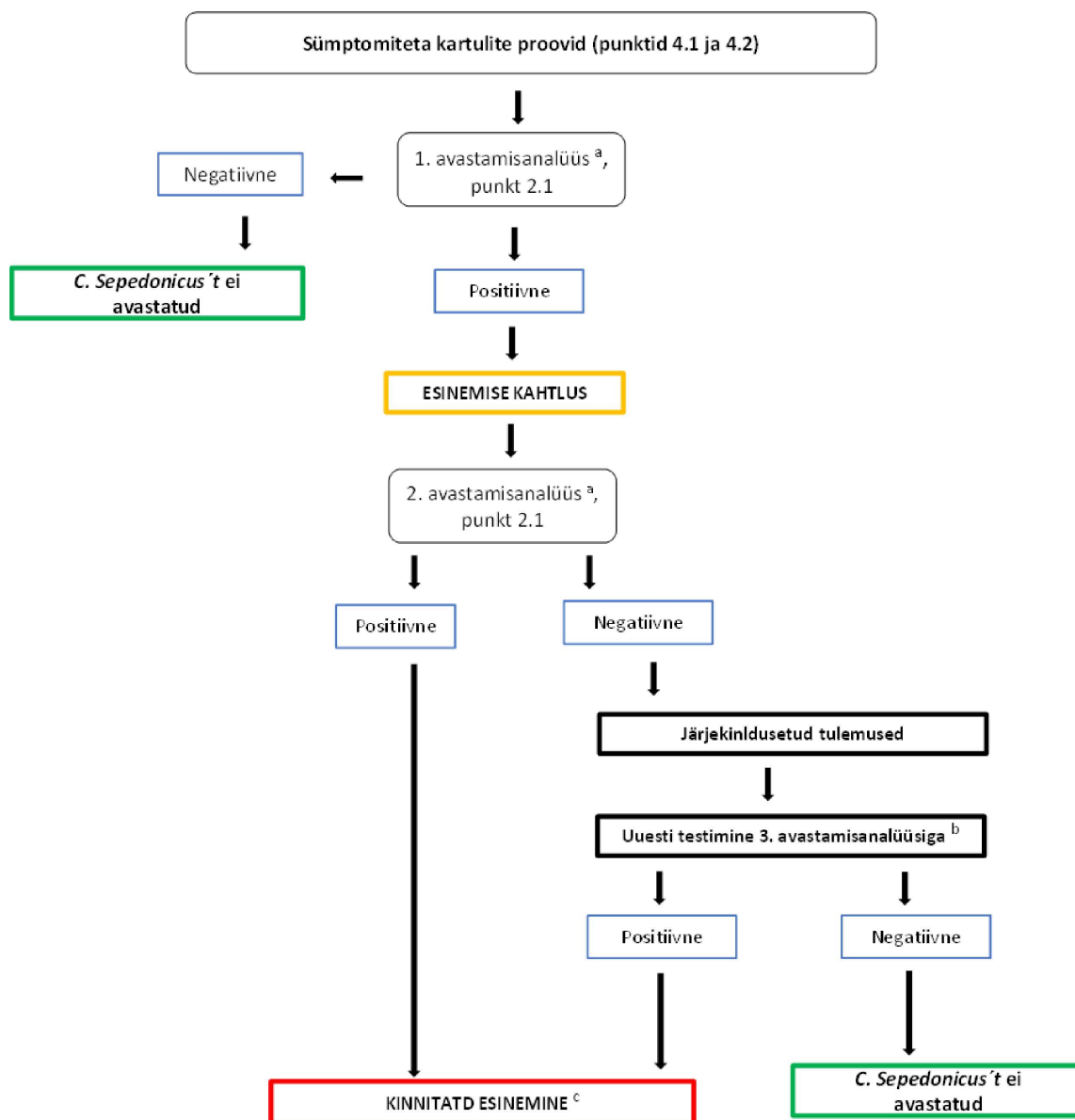
Vooskeem nr 1. Diagnostiline meetod määratletud taimekahjustaja esinemise tuvastamiseks määratletud taime sümptomaatilistes proovides.

^a Esimese või teise avastamisanalüüsina võib kasutada isoleerimist. Kui kahtlustatakse määratletud taimekahjustaja esinemist kasvukeskkonnas, puhastatakse kolooniad, et saada puhaskultuurid, millega tehakse kaks määramisanalüüsi. Taimekahjustaja esinemise kinnitamiseks on vaja kahe määramisanalüüsi positiivset tulemust.

^b Kolmas avastamisanalüüs põhineb erinevatel bioloogilistel põhimõtetel või teistsugustel nukleotiidipiirkondadel.

Vooskeem nr 2. Diagnostiline meetod määratletud taimekahjustaja esinemise tuvastamiseks määratletud taime asümptomaatilistes proovides.

^a Isoleerimist ei tohi kasutada.

^b Kolmas avastamisanalüüs põhineb erinevatel bioloogilistel põhimõtetel või teistsugustel nukleotiidipiirkondadel. Isoleerimist ei tohi kasutada.

^c Punkti 1.3 alapunktis b osutatud proovide puhul tuleb pärast määratletud taimekahjustaja esinemise kinnitamise teist positiivset avastamisanalüüsi määratletud taimekahjustaja proovist eraldada, millele järgneb kaks positiivset määramisanalüüsi.

4. PROOVI ETTEVALMISTAMINE

4.1. Asümptomaatilistest mugulatest võetud proovid

Standardproovi suurus on 200 mugulat analüüsi kohta. Asjakohast laboritoimingut basaalse tipu südramiku töötlemiseks, et saada ekstrakt määratletud taimekahjustaja avastamiseks, on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites.

4.2. Asümptomaatilisest taimsest materjalist (v.a mugulad) võetud proovid

Latentseid infektsioone avastatakse varresegmentide koondproovides. Toimingut võib kohaldada ühe proovi kuni 200 erinevate taimede varreosale. Asjakohast laboritoimingut varresegmentide desinfitseerimiseks ja töötlemiseks, et saada ekstrakt määratletud taimekahjustaja avastamiseks, on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites.

4.3. Sümptomaatilistest määratletud taimedest võetud proovid

Koelõiked eemaldatakse aseptiliselt mugula juhtkoeringist või määratletud taimede närbumissümptomitega varre juhtkimpudest. Asjakohast laboritoimingut kudede töötlemiseks, et saada ekstrakt määratletud taimekahjustaja avastamiseks, on kirjeldatud rahvusvahelistes diagnostikastandardites.

Artikli 3 lõikes 3 osutatud seire vorm

Kartuli-ringmädaniku seire tulemuste esitamise vorm eelmise kalendriaasta kartulisaagi kohta.

Seda tabelit kasutatakse ainult teie riigis koristatud kartulite seiretulemuste puhul.

LIIKMESRIIK	Kategooria	Viljelusala (ha)	Laborianalüüs					Mugulate visuaalne kontroll ⁽¹⁾			Kasvava kultuuri visuaalsed kontrollid ⁽¹⁾			Muu teave	
			Proovide arv	Partiide arv	Partiide suurus (t või ha)	Proovivõtuperiood	Positiivsete tulemuse arv		Kontrollitud proovide arv	Proovi suurus	Positiivsete proovide arv ⁽²⁾	Visuaalsete kontrollide arv	Hektarite arv		Positiivsete proovide arv ⁽²⁾
							Proovid	Partiid							
	Istutamiseks ettenähtud sertifitseeritud mugulad														
	Muud istutamiseks ettenähtud mugulad (täpsustada)														
	Säilitus- ja töötluskartulid														
	Muud mugulad (täpsustada)														

⁽¹⁾ Käsitatakse mugulate või põllukultuuride makroskoopilise uurimisena.

⁽²⁾ Leiti sümptomid, võeti proov ja laborianalüüsiga kinnitati määratletud taimekahjustaja esinemist.

III LISA

Artikli 5 lõikes 2 ja artikli 5 lõike 4 punktis b osutatud elemendid, mille abil tehakse kindlaks määratletud taimekahjustaja võimalik levik ja kinnitatakse, et kaubad on kõnealuse taimekahjustajaga tõenäoliselt saastunud

1. Elemendid, mida võetakse arvesse artikli 5 lõikes 2 osutatud määratletud taimekahjustaja võimaliku leviku kindlaks tegemiseks, on järgmised:
 - a) määratletud taimede või muude peremeestaimede tootmiskohtade lähedus,
 - b) Seemnekartulivarude ühine tootmine ja kasutamine.
2. Elemendid, mida võetakse arvesse selle tunnistamiseks, et artikli 5 lõike 4 punkti b alusel on ühik määratletud taimekahjustajaga tõenäoliselt saastunud, on järgmised:
 - a) määratletud taimed, mis on kasvanud tootmiskohas, mis artikli 5 lõike 5 punkti a alusel on tunnistatud saastunuks;
 - b) tootmiskoht või -kohad, mis mõnes tootmislüüsis on seotud artikli 5 lõike 5 punkti a alusel tunnistatud määratletud taimedega saastunuks, sh tootmiskohad, kus tootmisseedmeid ja -rajatisi jagatakse omavahel otseselt või ühise lepingulise tööttevõtja kaudu;
 - c) määratletud taimed, mida kasvatati punktis b osutatud tootmiskohas või -kohtades või hoiti sellises tootmiskohas või -kohtades ajavahemikul, kui artikli 5 lõike 5 punkti a alusel saastunuks tunnistatud määratletud taimed olid punktis a osutatud tootmiskohas;
 - d) valdused, milles käideldakse punktides a, b ja c osutatud tootmiskohtadest pärit määratletud taimi;
 - e) kõik masinad, sõidukid, laevad, laod või nende ühikud ning kõik muud objektid, sealhulgas pakkematerjal, mis võivad olla kokku puutunud artikli 5 lõike 5 punkti a alusel saastunuks tunnistatud määratletud taimedega;
 - f) kõik määratletud taimed, mida on hoitud punktis e loetletud ehitiste või objektide sees või mis on nendega kokku puutunud enne nende ehitiste puhastamist ja desinfitseerimist;
 - g) artikli 7 alusel eespool nimetatud määratletud taimede analüüsimise tulemusel artikli 5 lõike 5 punkti a alusel saastunuks tunnistatud taimedega samast kloonist pärinevad taimed, mille saastumine võib olla tõenäoline taime kloonide kaudu, kuigi analüüsi tulemused määratletud taimekahjustaja suhtes on võinud olla negatiivsed. Saastunud ja klooni kaudu seotud mugulate või taimede päritolu tõendamiseks võib teha sordikatseid;
 - h) punktis g osutatud määratletud taimede tootmiskoht või -kohad.

*IV LISA***Artiklis 8 osutatud suure nakkusega piirkondade loetelu**

1. Poola territoorium.
 2. Rumeenia territoorium.
-

V LISA

Artiklis 6 osutatud hävitamismeetmed

1. Artikli 6 lõikes 1 osutatud hävitamismeetmed on üks või mitu järgmistest meetmetest:

- a) loomasöödana kasutamine pärast kuumtöötlemist, nii et puudub määratletud taimekahjustaja ellujäämise risk;
- b) kõrvaldamine ametlikult heakskiidetud jäätmekäitluskohas, kus ei teki määratletud taimekahjustaja keskkonda pääsemise tuvastatavat riski nt põllumajandusmaasse imbumise kaudu;
- c) tuhastamine;
- d) tööstuslikuks töötlemiseks kasutamine otsese ja vahetu tarnimisega töötlevasse tehasesse, kus on ametlikult heakskiidetud jäätmete kõrvaldamise seadmed, mille puhul on kindlaks tehtud, et ei ole määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatavat riski, ning on olemas vähemalt väljuvate sõidukite puhastamis- ja desinfitseerimissüsteem;
- e) muud meetmed, tingimusel et on kindlaks tehtud, et ei ole määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatavat riski; sellistest meetmetest ja nende põhjendusest tuleb teatada komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Kõik muud jäätmed, mis on seotud eespool nimetatud tingimustega või mis tekivad nende tõttu, kõrvaldatakse ametlikult heaks kiidetud meetoditel vastavalt käesoleva direktiivi VI lisale.

2. Artikli 5 lõike 5 punkti b alusel tõenäoliselt saastunuks tunnistatud määratletud taimede asjakohane kasutamine või kõrvaldamine toimub asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse kontrolli all. Kõnealune pädev asutus kiidab heaks määratletud taimede järgmised kasutusviisid ja nendega seotud jäätmete kõrvaldamise:

- a) mugulate kasutamine toiduks ette nähtud tarbekartulina, mis on valmis pakendatud otsetarnimiseks ja ümber pakendamata kohas, kus on asjakohased jäätmete kõrvaldamise rajatised. Istutamiseks ettenähtud mugulaid võib käidelda samas kohas ainult siis, kui seda tehakse eraldi või pärast puhastamist ja desinfitseerimist, või
- b) mugulate kasutamine tööstuslikuks töötlemiseks ette nähtud tarbekartulina, mis tuleb otse ja vahetult tarnida töötlemisettevõttesse, kus on nõuetekohased jäätmete kõrvaldamise seadmed ja vähemalt lahkuvate sõidukite puhastamis- ja desinfitseerimissüsteem, või
- c) muu kasutamine või kõrvaldamine, tingimusel et ei esine määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatavat riski ning et selle on heaks kiitnud eespool nimetatud pädev asutus.

3. Artikli 6 lõikes 3 osutatud objektide puhastamise ja desinfitseerimise asjakohased meetodid on need, mille puhul on kindlaks tehtud, et ei ole määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatavat riski, ning mida kasutatakse liikmesriikide pädevate ametiasutuste järelevalve all.

4. Liikmesriikide poolt artikli 5 lõigete 2 ja 3 kohaselt kehtestatud ja artikli 6 lõikes 4 osutatud piiritletud alal rakendatavad meetmed hõlmavad punktides 4.1 ja 4.2 esitatud meetmeid.

4.1. Meetmed, mida tuleb võtta tootmispaikades, mis on artikli 5 lõike 5 punkti a alusel tunnistatud saastunuks.

4.1.1. Artikli 5 lõike 5 punkti a alusel saastunuks tunnistatud tootmiskohas võetakse kõik punktides 1, 2 ja 3 esitatud meetmed või kõik punktides 4 ja 5 esitatud meetmed:

- 1) kolme esimese kasvusaasta jooksul pärast saastunuks tunnistamise aastat: iseenesest kasvama läinud määratletud taimede kõrvaldamine ning määratletud taimede, sealhulgas seemnete istutamise keeld või selliste põllukultuuride istutamise keeld, mille puhul esineb määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatav risk;

- 2) alates saastunuks tunnistamise aastale järgnevast neljandast aastast: pärast seda, kui on täidetud punktis 1 esitatud tingimused ja tingimusel, et tootmiskoht on ametliku kontrolli käigus vähemalt kahel järjestikusel kasvuaastal enne istutamist tunnistatud vabaks iseenesest kasvama läinud määratletud taimedest, lubatakse toota üksnes muid mugulaid kui istutamiseks ettenähtud mugulad, ning koristatud mugulaid kontrollitakse vastavalt I lisale;
 - 3) pärast punktis 2 osutatud mugulate esmast tootmist ja pärast vähemalt kaheaastast asjakohast külvikorda: istutamiseks ettenähtud mugulate kasvatamise korral võib istutada määratletud taimi kas istutamiseks ettenähtud mugulate või muude mugulate tootmiseks ning tehakse artikliga 3 ette nähtud uuring või
 - 4) saastunuks tunnistamise aastale järgneva esimese nelja kasvuaasta jooksul: iseenesest kasvama läinud määratletud taimede likvideerimine ja tootmiskoha säilitamine kesana või püsikarjamaana, mida sagedasti madalalt niidetakse või kasutatakse intensiivkarjatamiseks;
 - 5) alates saastunuks tunnistamise aastale järgnevast viiendast aastast: eeldusel et punktis 1 esitatud tingimused on täidetud ja et tootmiskoht on ametliku kontrolli käigus vähemalt kahel järjestikusel kasvuaastal enne istutamist tunnistatud vabaks iseenesest kasvama läinud määratletud taimedest, lubatakse toota istutamiseks ettenähtud mugulaid ja muid mugulaid ning koristatud mugulaid kontrollitakse vastavalt I lisale.
- 4.1.2. Kõikides muudes saastunud tootmispaigas asuvates tootmiskohtades ja tingimusel, et pädev asutus on iga kasvusaasta puhul kindlaks teinud, et iseenesest kasvama läinud määratletud taimede risk on kõrvaldatud ja et koristatud määratletud taimede kontrollimine on tehtud määratletud taimede igas tootmiskohas vastavalt I lisale, kohaldatakse järgmisi meetmeid:
- 1) saastunuks tunnistamisele järgneval kasvusaastal ei istutata ühtegi määratletud taimi, sh seemneid, või istutamiseks ettenähtud sertifitseeritud mugulaid või istutada muude kui üksnes istutamiseks ettenähtud mugulate tootmiseks;
 - 2) saastunuks tunnistamisele järgneval teisel kasvusaastal pannakse kas istutamiseks ettenähtud mugulate või muude mugulate tootmiseks maha üksnes istutamiseks ettenähtud sertifitseeritud mugulaid või istutamiseks ettenähtud mugulaid, mida on testitud määratletud taimekahjustaja puudumise suhtes ja mida on kasvatatud ametliku kontrolli all muudes tootmispaikades kui punktis 4 osutatud tootmispaigades;
 - 3) saastunuks tunnistamisele järgneval vähemalt kolmandal kasvuaastal pannakse istutamiseks ettenähtud mugulate või muude mugulate tootmiseks maha üksnes istutamiseks ettenähtud sertifitseeritud mugulaid või sertifitseeritud mugulatest ametliku kontrolli all kasvatatud istutamiseks ettenähtud mugulaid;
 - 4) igal punktides 1, 2 ja 3 osutatud kasvuaastal võetakse meetmeid, et likvideerida iseenesest kasvama läinud määratletud taimed, kui need on olemas, ning igas määratletud taimede tootmiskohas kontrollitakse koristatud määratletud taimi vastavalt I lisale.
- 4.1.3. Viivitamata pärast artikli 5 lõike 5 alusel saastunuks tunnistamist ja pärast esimest sellele järgnevat kasvuaastat puhastatakse ja desinfitseeritakse nõuetekohaselt kõik tootmispaigas ja määratletud taime tootmises kasutatavad masinad ja ladustamisrajatised, kasutades punktis 3 määratletud asjakohaseid meetodeid.
- 4.1.4. Artikli 5 punkti 5 alapunkti a alusel saastunuks tunnistatud kaitstud taimekasvatusüksuses, kus on võimalik kasvusubstraat täielikult välja vahetada:
- 1) ei tohi istutada määratletud taimi, sh seemneid, välja arvatud juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) määratletud taimekahjustaja likvideerimine;
 - b) kogu peremeestaimematerjali kõrvaldamine;

- c) kasvusubstraadi täielik väljavahetus ning tootmisüksuse ja kõigi seadmete puhastamine ja desinfitseerimine;
 - d) kartuli- või tomatikasvatuse heakskiitmine pädeva asutuse poolt;
- 2) määratletud taimi kasvatatakse istutatavatest sertifitseeritud mugulatest või kontrollitud allikatest pärit minimugulatest või mikrotaimedest.

4.2. Lisaks punktis 4.1 kirjeldatud meetmetele võtavad liikmesriigid piiritletud alal järgmisi meetmeid:

- 1) viivitamata pärast saastunuks tunnistamist tagavad nad, et kõik sellistes tootmispaikades asuvad masinad ja ladustamisrajatised, mis on seotud määratletud taime tootmisega, puhastatakse ja desinfitseeritakse vastavalt vajadusele, kasutades punktis 3 täpsustatud asjakohaseid meetodeid;
- 2) viivitamata ja vähemalt kolme kasvuaasta jooksul pärast saastunuks tunnistamist:
 - a) tagavad, et nende pädevad asutused teostavad järelevalvet valduste üle, kus mugulaid kasvatatakse, ladustatakse või käideldakse, samuti tootmiskohtade üle, kus kasutatakse määratletud taime kasvatamiseks kasutatavaid masinaid lepingu alusel;
 - b) nõuavad, et pannakse maha üksnes istutamiseks ettenähtud sertifitseeritud mugulaid või istutamiseks ettenähtud mugulaid, mis on kõnealuses tsoonis kõigi määratletud taimekultuuride puhul kasvatatud ametliku kontrolli all, ning et pärast mugulate koristust testitakse istutamiseks ettenähtud mugulaid, mis on kasvatatud artikli 5 lõike 5 punkti b alusel tõenäoliselt saastunuks tunnistatud tootmispaikades;
 - c) nõuavad, et istutamiseks ettenähtud mugulate varusid käideldakse kõigis piiritletud alal asuvates tootmispaikades muude mugulate varudest eraldi või et mugulate käitlemise vahelisel ajal rakendatakse puhastus- ja desinfitseerimissüsteemi;
 - d) teevad artikli 3 lõikega 1 ette nähtud uuringu;
- 3) kehtestavad vajaduse korral kava kõigi istutamiseks ettenähtud mugulate varude asendamiseks asjakohase ajavahemiku jooksul.

VI LISA

V lisa punktis 1 osutatud ametlikult heakskiidetud jäätmete kõrvaldamise nõuded

V lisa punktis 1 osutatud ametlikult heakskiidetud jäätmete kõrvaldamise meetodid peavad vastama järgmistele nõuetele.

1. Määratletud taimede jäätmed (sh välja praagitud mugulad ja kartulikoored) ning muud määratletud taimedega seotud tahked jäätmed (sealhulgas pinnas, kivid ja muu praht) kõrvaldatakse ühega järgmistest meetoditest:
 - a) kõrvaldamine ametlikult heakskiidetud jäätmekäitluskohas, kus ei teki määratletud taimekahjustaja keskkonda pääsemise tuvastatavat riski, sh põllumajandusmaasse imbumise kaudu;
 - b) tuhastamine;
 - c) muud meetmed, tingimusel et on kindlaks tehtud, et ei ole määratletud taimekahjustaja leviku tuvastatavat riski; sellistest meetmetest tuleb teatada komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Punkti a kohaldamisel tuleb jäätmed toimetada otse jäätmekäitluskohta sellistes isoleeritud tingimustes, et ei teki jäätmete kadumise ohtu.

2. Enne kõrvaldamist tuleb hõljuvaineid sisaldavad vedeljäätmed filtreerida või setitada, et eemaldada sellised tahked ained, mis kõrvaldatakse vastavalt punktile 1.

Vedeljäätmed tuleb seejärel:

- a) enne kõrvaldamist kuumutada vähemalt temperatuurini 60 °C vähemalt 30 minuti jooksul või
 - b) kõrvaldada muul ametlikult heaks kiidetud viisil ja ametliku järelevalve all, nii et ei ole tuvastatavat riski jäätmete kokkupuuteks põllumajandusmaaga.
-